

publicació de la lliga dels drets dels pobles

p a p e r s

núm. 27/2003

LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES

L'Iraq o com superar tres guerres, un embargament, una dictadura i una ocupació / postguerra i pau a l'antiga Iugoslàvia: els riscos d'un abandonament internacional prematur / Nicaragua, de la revolució sandinista a la crisi del cafè, Carmel Montllor / Kapuscinski: "cal una actitud activa", Carles Cascón / reflexions després d'una guerra

Des de la junta... Carmel Montllor	2
Opinió L'Iraq o com superar tres guerres, un embargament, una dictadura i una ocupació Raül Romeva	3
Retalls de premsa	5
Balcans Postguerra i pau a l'antiga Iugoslàvia: els riscos d'un abandonament internacional prematur Raül Romeva	6
Amèrica Llatina Nicaragua, de la revolució sandinista a la crisi del cafè Carmel Montllor	9
Àfrica Kapuscinski: "cal una actitud activa" Carles Cascón	11
Àfrica Costa d'Ivori Grup d'Àfrica Negra	13
Opinió Reflexions per després d'una guerra Joan Brunet i Mauri	14
Lliga Revistes i publicacions que rebem a la Lliga	16
Biblioteca Bibliografia destacada	18
Activitats de la Lliga	19

Revista Papers

Edita Lliga dels Drets dels Pobles
Tiratge 1.500 exemplars
Data d'edició Juliol de 2003
Consell de Redacció Rita Huybens, Albert Roig, Isabel Ruíz, Salvador Sort, Neus Morgui i Xavi Zulet.

Revista trimestral
Disseny i Impressió Impremta Dit i fet
Revisió Lingüística del català Consorci per a la Normalització Lingüística

LLIGA DELS DRETS DELS POBLES

Adreça Carrer Sant Isidre, 140 (Ca l'Estruch)
08208 SABADELL
Adreça Postal Apartat de Correus 2045
08200 SABADELL
Telèfon i Fax 93 723 71 02
Pàgina Web www.lligadelsdretsdelspobles.org
Adreça electrònica info@lligadelsdretsdelspobles.org
Horari d'atenció De dilluns a divendres de 17 a 21 h
al públic

Disposem d'una biblioteca especialitzada en: drets humans, desenvolupament, cultura de pau, política, pobles indígenes, món àrab i musulmà... on trobaràs informació alternativa a la dominant. Pots consultar el fons bibliogràfic a la nostra web. L'horari de consulta del biblioteca és de dilluns a divendres de 17 a 21 h.

La Lliga dels Drets dels Pobles no comparteix necessàriament, l'opinió dels autors dels articles publicats en la revista. Respectem la llengua original en que s'han escrit els articles.

La Lliga dels Drets dels Pobles agrairà la reproducció i divulgació dels continguts d'aquesta sempre i quan se citi la font.

Fotografia de portada: Manifestació en contra de la guerra d'Iraq als carrers de Londres.

amb la col·laboració de:

Des de la junta

El procés d'integració de Solidaritat amb Centramèrica - SAC en la Lliga dels Drets dels Pobles ha conclòs de forma satisfactòria i ara el SAC ja és un grup de treball de la Lliga.

L'evolució del món associatiu, els nivells actuals d'exigència de la nostra societat i la limitació de recursos propis, junt amb la voluntat d'assegurar la continuïtat de les coses positives que el SAC havia aconseguit després de 17 anys d'existència com a entitat, va fer plantejar la necessitat d'integració en una organització més gran que compartís els mateixos principis.

En el context de Sabadell i tenint en compte que el SAC sempre havia centrat la seva activitat en l'àmbit local, els seus membres vam creure que l'entitat més propera als nostres plantejaments i amb una dimensió adequada per afrontar el futur amb una certa garantia era la Lliga dels Drets dels Pobles. Amb la Lliga havíem compartit il·lusions, objectius, treball en equip i un contacte força proper, la qual cosa feia que el coneixement mutu fos important.

Creiem que aquest procés d'integració, que hem assolit de forma satisfactòria, és important perquè contribueix a reforçar el moviment associatiu local en l'àmbit de la solidaritat, en un moment en què resulta necessari ajuntar esforços per aconseguir una capacitat d'incidència més gran. La diversitat resulta positiva, però a cops l'existència de moltes petites entitats fa que es dediquin recursos importants a mantenir "vives" organitzacions que, per les exigències de la societat actual, tenen moltes probabilitats de no subsistir a mitjà termini. Els continguts ideològics, els objectius fixats i la il·lusió compartida són elements fonamentals de qualsevol entitat, però en el món actual, tot això, sense un cert nivell de treball professional i de disponibilitat de recursos econòmics, ja no és suficient per garantir la capacitat d'incidència i la continuïtat en el temps.

Des d'aquestes línies donem les gràcies a la resta de companys i companyes de la Lliga per la seva bona acollida i ens comprometem a aportar el nostre esforç per assolir els objectius que conjuntament ens hem fixat, per tal de contribuir a la construcció d'un món més just i solidari.

Carmel Montllor Nogués

El país és esclau de l'especulació internacional

L'Iraq o com superar tres guerres, un embargament, una dictadura i una ocupació

Des de la independència (1932), l'Iraq només ha conegut una monarquia importada i imposada i reiterats cops d'estat. L'any 1968 un d'aquests cops d'estat va permetre instaurar el govern del partit Baaz i, amb el temps, la dictadura de Saddam Hussein. La contundència de Hussein es veuria refermada de seguida: primer amb la massacre de juliol del 1979, que en realitat va suposar un nou cop d'Estat dins del propi partit ja que les víctimes de la matança eren considerats 'traïdors'; després amb la sagnant guerra contra l'Iran, en què es calcula que van morir entre 100.000 i 250.000 persones —en el segon cas s'inclou els kurds assassinats pel règim de Hussein— i prop d'unes 300.000 persones més de l'Iran. En ambdós episodis Hussein es va beneficiar de la inhibició de l'URSS i del suport explícit de bona part de les potències occidentals i del món àrab. Prop de 29 països li subministraven armes i nou més van fer d'intermediaris perquè Bagdad les pogués aconseguir. Molts d'aquests països formaven part de la coalició internacional que l'any 1991 va obligar l'Iraq a abandonar l'emirat de Kuwait, que acabava d'ocupar per la força. L'antic aliat, s'havia convertit en un incòmode, i fins i tot cruel i sanguinari, enemic.

Des de llavors, la misèria i el patiment han estat la norma en la població iraquiana. I dotze anys d'embargament van portar la situació fins a

La població iraquiana viu impotent les decisions i accions dels seus dirigents així com les dels governs i multinacionals interessats en controlar la zona

nivells gairebé insostenibles per a la població civil, mentre la dictadura, un cop més, utilitzava en benefici propi el programa Petrol per aliments impulsat des de 1995 per les Nacions Unides.

Dotze anys d'embargament van portar la situació fins a nivells gairebé insostenibles

Amb aquests antecedents, i en un context internacional clarament marcat pels efectes dels atemptats de l'11 de setembre del 2001 contra els Estats Units, les raons que van esgrimir els defensors de la darrera acció aliada sobre l'Iraq (de 20 de març a 1 de maig del 2003) van ser

fonamentalment tres: a) les relacions del règim de Saddam Hussein amb el terrorisme internacional, sobretot amb la xarxa Al-Qaida; b) la possessió d'armes de destrucció massiva no declarades pel règim iraquiana (i l'amenaça que aquest fet suposava per a la regió), i c) la constant i flagrant violació dels drets humans a la qual el règim iraquiana estava sotmetent la població. Tanmateix, a hores d'ara les raons a) i b) no han estat encara provades, mentre que la raó c) és lamentablement una constant en molts altres països als quals Estats Units no dubta a oferir-los suport de tota mena. En aquest sentit, són ja nombrosos els treballs que defensen que les veritables raons que van dur els governs dels Estats Units i del Regne Unit a

encapçalar l'atac sobre l'Iraq són ben diferents a les manifestades amb tanta profusió a través dels mitjans. Per tant, algunes de les raons no esmentades tindrien més a veure amb la següent llista: 1. Establir un substitut militar i polític de l'Aràbia Saudita a la regió (els perpetradors dels atemptats de l'11-S eren majoritàriament de nacionalitat saudita i són també nombroses les sospites segons les quals aquest país hauria proporcionat suport a les activitats d'Al-Qaida arreu); 2. Establir un accés al petroli iraquí en substitució del de l'Aràbia Saudita; 3. Alliberar Israel de "l'amenaça iraquiana" i enfortir el règim de Tel Aviv en relació amb el conflicte amb Palestina.

Fer aquesta lectura analítica dels antecedents i de les raons que van dur a l'enfrontament armat resulta clau per entendre l'actual fase, considerada 'oficialment' com a postbèlica. Hi ha tres motius que solen definir el final d'una fase bèlica i l'inici d'una de postbèlica: per una banda, la signatura d'un acord de cessament de les hostilitats (o en el millor dels casos, acord de pau); per l'altra, la victòria d'una de les parts contendents sobre l'altra o les altres, i encara una tercera possibilitat, deguda al cansament/fatiga de les parts contendents. En el cas de l'Iraq és força evident que estem parlant del segon escenari. La data que de manera oficial estableix l'inici de la fase postbèlica, l'1 de maig del 2003, va ser decretada pel president George W. Bush a bord del portaavions Abraham Lincoln, si bé Bush va evitar utilitzar el terme victòria, i va preferir parlar de finalització de les principals activitats de combat, bàsicament perquè parlar de victòria li hauria suposat acceptar així mateix l'estatus de potència 'ocupant' i els compromisos internacionals que aquest fet suposa des del punt de

vista legal, tal com estan establerts en la Convenció de Ginebra.

En aquest context, per tant, la rehabilitació postbèlica, entesa no com una acció destinada a retornar a la situació prèvia a l'esclat de la guerra, sinó com una suma d'accions a curt, mitjà i llarg termini que permetin construir una societat i un estat sostenibles i compromesos amb la pau, la democràcia i el ple i absolut respecte dels drets humans, s'endevina complexa, ja que no es tracta només de fer front a les conseqüències de 40 dies d'accions militars, sinó també a les seqüeles que hi han deixat tant la dictadura de Hussein com l'embarcament internacional.

La reconstrucció física i d'infraestructures sol ser la dimensió que més fàcilment atreu recursos exteriors

Certament, la part més visible pel que fa a les dificultats a les quals cal fer front és la manca de seguretat. Les agressions, robatoris i fins i tot atemptats de diversa índole, formen ja part del paisatge que les tropes nord-americanes han contribuït a dibuixar. En termes de costos humans, per la seva banda, caldrà fer front a les necessitats, físiques, psicològiques i socials, de les nombroses víctimes directes (persones ferides i mutilades) així com dels nombrosos familiars de les gairebé 7.000 persones mortes que s'estima que podria haver-hi. A més a més, caldrà tenir en compte especialment la situació i les necessitats de les dones. L'ajut humanitari, per altra banda, pot resultar cada cop més important, en la mesura que no estiguin garantides unes mínimes condicions sanitàries i

higièniques. També caldrà gestionar el retorn, o almenys el reassentament, de gairebé un milió de persones desplaçades i prop de mig milió de persones refugiades. La reconstrucció física i d'infraestructures sol ser la dimensió que més fàcilment atreu recursos exteriors. L'Iraq no és una excepció, i el repartiment de sucosos contractes de reconstrucció ja es va començar a fer abans fins i tot que s'acabés la guerra. En canvi, un dels problemes que s'intueix més complexos és la transformació de les estructures i institucions locals de manera que s'estableixin les bases d'una reconstrucció institucional legítima, plural i transparent. No és un repte gens fàcil, d'altra banda, donades les importants tensions que hi ha entre diversos grups polítics i religiosos. Finalment, amb tot això convé no oblidar que la construcció de la pau a l'Iraq està clarament condicionada al context regional i internacional. En aquest sentit, és fonamental que avanci de manera creïble i sostenible el procés de pau per a Israel i Palestina i que es revisi globalment l'anomenada guerra contra el terrorisme de manera que no serveixi per justificar en nom seu tota mena d'agressions neocolonials i d'explotació sense escrúpols dels recursos d'arreu.

En definitiva, no es tracta de cap manera d'una tasca que pugui pretendre's assolible en pocs mesos o pocs anys. Serà un procés llarg i costós que reclama un acompanyament internacional sostenible i responsable. D'això dependrà que ens trobem efectivament en una fase postbèlica o que, al contrari, estiguem de nou en l'avantsala de noves violències bèl·liques futures. El temps dirà.

Raül Romeva
Professor investigador de l'Escola
de Cultura de Pau (UAB)

Retalls de premsa

No olvidamos

La enorme tragedia de la guerra de Iraq, apoyada sin pudor por el Gobierno español, no debe hacernos olvidar las nefastas consecuencias de la marea negra provocada por el vertido del Prestige. Ha sido éste un hito más de una larga lista de desastres y otra demostración de la incapacidad del Gobierno español y la Comisión y el Consejo europeos para impedir la repetición de estas tragedias sociales y ambientales. Una y otra vez se constata la falta de medidas preventivas eficaces, la ausencia de planes de acción previos, la escasez de recursos, la inoperancia... En el caso del Prestige la incompetencia del Gobierno español y la Xunta de Galicia ha alcanzado cotas difícilmente superables.

El Ecologista, nº 35, primavera 2003

La Guerra del Agua

En todo el mundo la nueva cultura del agua está logrando hacerse oír. En la Cumbre de Johannesburg las redes ciudadanas obligamos a los gobiernos a proclamar que el agua es un derecho humano básico, y admitir que un tercio de la Humanidad no tiene aún acceso a ella en buenas condiciones. Por todo el orbe resuena un mismo clamor. ¡El agua no puede ser una mercancía! ¡El agua es un bien común que compartimos todos los humanos con los demás seres vivos!

Mientras eso se ha dicho en Johannesburg, el presidente de Estados Unidos, que ha boicoteado la cumbre y se ha negado a ratificar sus protocolos, ha iniciado la guerra en Iraq. Es una guerra por el petróleo, claro, y también por el agua. Iraq tiene las segundas reservas mundiales de crudo, y los dos ríos más importantes de Oriente Medio. Mientras resuenan tambores de guerra, el "chapapote" de las playas gallegas nos recuerda qué hay detrás de todo eso. La guerra permanente contra la Naturaleza, declarada por un sistema económico insostenible que

La manipulació dels informatius de televisió ha quedat palesa en aquests darrers mesos

quiere reducir el mundo a pura mercancía, conduce a la guerra de los ejércitos contra los pueblos.

El Ecologista, nº 35, primavera 2003

La televisión, en tiempos de guerra

Muchas imágenes televisivas sobre la marea negra provocada por el Prestige y sus consecuencias pasarán sin duda a la antología histórica de las manipulaciones icónicas, como cuando la Televisión de Galicia mostraba playas esplendorosas en medio del desastre, o cuando el director de informativos de RTVE, Alfredo Urdaci, se refugiaba de las protestas de los ciudadanos trasladando el plató a un crucero de la Armada, sin advertir las consecuencias semióticas de tales tomas. En el contexto de los preparativos entusiastas del Gobierno español a favor de la guerra contra Bagdad podemos incluir la censura en directo de la cobertura por TVE de la gala de los Goya y su intento de ocultamiento de las protestas de actores y cineastas contra la guerra en sus resúmenes informativos; los esfuerzos de documentación audiovisual que complementaban las declaraciones de Powel en la ONU con dibujos animados que simulaban a soldados iraquíes escondiendo armamento (TVE-1), o las imágenes de videoteca de Felipe González en la anterior guerra del

Golfo para ilustrar declaraciones de Aznar; los rótulos con declaraciones del mismo personaje sobre la pantalla que reflejaba el primer debate parlamentario sobre la guerra; el ocultamiento de las protestas pacifistas en otros acontecimientos como la pasarela Gaudí; la falta de cobertura en directo de la gigantesca manifestación contra la guerra o de la celebrada en apoyo de "Nunca Más", e incluso la asunción por los locutores del mensaje bélico que algunos espectadores han denunciado en la prensa (A3 TV: "noticia buena": Turquía acepta el paso de las tropas estadounidenses; "noticia mala": Rusia y China creen todavía que se puede parar la guerra).

Pero los informativos han sido tan sólo la punta de lanza de toda una estrategia de contraprogramación que abarca horarios muy diversos: desde el uso de la gala OT (también marcada por las protestas antiguerra) contra "Nunca Más", hasta la emisión de documentales sobre "los amigos de Saddam" o sobre el "Bioterror", o el Ántrax, o la noche temática especial sobre el "Cercos a Saddam", en lo que a veces podemos calificar de auténtica televisión terrorista (generación de terror).

*Enrique Bustamante,
Le Monde Diplomatique
(edició en espanyol), abril 2003*

Els Balcans pateixen una reconstrucció dolorosa

Postguerra i pau a l'antiga Iugoslàvia: els riscos d'un abandonament internacional prematur

La desintegració de Iugoslàvia, l'inici oficial de la qual està datada de l'any 1991, quan Croàcia i Eslovènia van proclamar la seva independència, però que de fet caldria situar abans, l'any 1989, quan Slobodan Milosevic, en aquells moments president de Sèrbia, va abolir els estatus d'autonomia de Voivodina i Kosova, va suposar el senyal de partida de successius episodis de violència bèl·lica. Tanmateix, potser els tres casos més significatius van ser Bòsnia i Hercegovina (1992-1995), Kosova (1989-1999) i Macedònia (1991-2001), els quals avancen de manera ben diferent en el complex camí de la rehabilitació postbèl·lica i la construcció de la pau, però ubicats tots tres en un marc regional que està obligat a avançar en bloc, si es vol que els processos individuals es consolidin.

En el cas de Bòsnia, en primer lloc, set anys després d'haver-se signat els Acords de Dayton, hi ha encara importants dèficits que cal afrontar. D'entrada, malgrat que gairebé un milió de persones han pogut tornar allà on residien abans de l'esclat de la guerra, són més de 360.000 persones les que segueixen sense poder-ho fer. En molts d'aquests casos les raons són, per una banda, la por i la inseguretat davant l'hostilitat que puguin trobar-hi i, per l'altra, les enormes incerteses en relació amb el futur que allà els espera. No obstant això, és pertinent esmentar un

La devastació de la regió balcànica ha deixat una situació de difícil estructuració per les tensions internes que encara perduren

fet que pot tenir importants repercussions en termes de lluita contra la impunitat i, fins i tot, de cara a fomentar una reconciliació basada en el perdó i no en l'oblit. Es tracta del resultat fet públic sobre una investigació holandesa per esclarir els fets de la matança de Srebrenica (localitat de majoria musulmana on l'any 1995 van ser assassinades 7.000 persones, la majoria homes en edat militar, per les forces serbobòsnianes dirigides per Ratko Mladic). L'informe holandès criticava la passivitat amb què varen actuar els comandaments holandesos encarregats de protegir l'enclavament, així com també el Secretariat General de les Nacions Unides per no haver

establert una mandat clar de protecció a la població civil. El mes de març del 2003 van donar sepultura a 600 d'aquestes víctimes després d'haver-los fet les proves d'ADN per determinar-ne la identitat. En aquest context és en el que està avançant a poc a poc la implementació dels acords de pau i sobretot la construcció d'una societat i d'un estat que sigui capaç, per una banda, de superar les tensions internes hereves encara de la guerra i, per l'altra, de fer avançar el país cap a una eventual entrada en la Unió Europea en un futur no gaire llunyà.

Pel que fa a Macedònia, cal destacar que la població va votar massiva-

ment en les eleccions del 15 de setembre del 2002, de les quals va sortir un govern favorable a l'Acord marc impulsat per la Unió Europea, l'OTAN i els Estats Units a Ohrid, l'any 2001. De fet, la coalició socialdemòcrata guanyadora, liderada pel primer ministre B. Crvenkovski, va acceptar l'ofertament del líder albanès A. Ameti per formar un govern conjunt. Tanmateix, la desconfiança entre ambdues comunitats és encara força patent i es posa de manifest en les dificultats que hi ha a l'hora de fer reformes estructurals, per exemple, en les institucions locals responsables de la seguretat (policia i exèrcit), així com en les nombroses denúncies relacionades amb suposades violacions de drets humans, tals com detencions il·legals o fins i tot tortures. Pel que fa a l'acompanyament internacional, cal esmentar que el mes de març del 2003, la Unió Europea va desplegar a Macedònia la seva primera operació de manteniment de la pau sobre el terreny, i va substituir la Missió Amber Fox, sota comandament de l'OTAN.

Finalment, la situació potser més complexa de les tres esmentades és la de Kosova, on gairebé tres anys després de l'adopció de la resolució 1244 del Consell de Seguretat de l'ONU que donava pas a la fase postbèl·lica, un dels principals problemes seguia essent precisament la manca de seguretat, la qual cosa impedia no només el retorn de persones desplaçades i refugiades, sinó fins i tot el desplaçament quotidià de les famílies que hi vivien. Moltes, per exemple, han d'estar encara contínuament protegides per efectius de la KFOR (les forces internacionals). A aquesta notable inseguretat, però, cal afegir-hi també les importants necessitats humanitàries

Kosova rep ajuda humanitària mentre els governs no aconsegueixen preveure com serà el futur més immediat

en diversos aspectes. De fet, si bé les Nacions Unides van decidir no fer l'any 2003 una Crida Consolidada d'Ajuda Humanitària per a Iugoslàvia, van mantenir-la excepcionalment per a la regió de Kosova. Per altra banda, la manca de garanties processals i la impunitat amb què actuen molts dels actors locals reclamen amb urgència una reforma de les estructures judicials. Tanmateix, cal esmentar en positiu el fet que tant durant l'any 2002 com en el 2003, s'han detingut nombroses persones, tant sèrbies com albaneses, suposadament responsables de cometre crims de guerra o contra la humanitat, les quals han estat enviades a l'Haia en espera de ser processades. Sigui com sigui, un dels aspectes que segueix sense trobar una resposta satisfactòria per a cap de les parts és la qüestió de l'estatut de la província. A principi del 2003 el Parlament iugoslau va procedir a la dissolució oficial de la fins llavors Iugoslàvia per donar pas a un nou estat federal anomenat Sèrbia i Montenegro, el qual comptarà amb institucions comunes amb competències de defensa, exteriors, comerç internacional i drets humans. L'any 2006, les dues repúbliques integrants de l'Estat federal podran votar en referèndum si continuen federades o se separen definitivament. La figura de Kosova, no obstant això, segueix sense tocar-se, i es manté de facto dins de Sèrbia. La mort de Zoran Djindjic va contribuir a incrementar notablement les incerteses en relació al futur de l'estatus de Kosova.

En conclusió, malgrat que tots tres casos segueixen un procés propi i clarament marcat per les tensions internes pròpies, el context regional resulta clau a l'hora de preveure, i prevenir, nous esclats de violència. Només si es consolida l'aposta regional consistent a garantir l'avançament de la rehabilitació postbèl·lica a tota la regió, els diferents estats novells sortints de la desintegració de l'antiga Iugoslàvia podran consolidar un projecte propi de societat i d'estat. L'acompanyament internacional, per tant, segueix essent necessari, malgrat que moltes institucions estiguin ja tancant oficines i reduint pressupostos.

Raül Romeva
Investigador de l'Escola
de Cultura de Pau (UAB)

El retorn al liberalisme provoca el desencís a Nicaragua **Nicaragua, de la revolució sandinista a la crisi del cafè**

Molts de nosaltres vam descobrir Nicaragua a la segona meitat dels anys setanta, quan el país es debatia entre el domini despòtic i cruel de la família Somoza i la lluita armada d'un grapat de joves idealistes que, des de postulats marxistes, volien seguir l'exemple de la Revolució Cubana. Els Somoza representaven els interessos nord-americans a Nicaragua i a tot Centramèrica i consideraven el país com una gran finca privada. Enfront d'aquests plantejaments, els sandinistes, que així s'anomenaven aquells joves revolucionaris per honorar la memòria de Sandino, el General d'Homes Lliures que s'havia enfrontat a l'ocupació dels EUA durant els anys vint, volien canviar les relacions de domini i donar el poder als camperols i treballadors.

Després d'anys de lluita, aquella Revolució va aconseguir triomfar el 1979 i amb aquell triomf va començar el gran repte de construir un nou país, basat en criteris de participació democràtica i justícia social. La victòria havia estat del poble nicaragüenc, però també de tots aquells que des de fora havíem donat suport als sandinistes. Es per això que aquella revolució triomfant era també la nostra revolució.

Ben aviat vam descobrir que els EUA consideraven el model nicaragüenc com un mal exemple per a altres països de l'Amèrica Llatina i de la resta del món, que es trobaven en situacions semblants d'opressió i

de misèria. I així va començar una forta pressió nord-americana per fer fracassar la Revolució Sandinista, amb agressions armades, bloqueig econòmic i aïllament internacional, la qual cosa va portar al col·lapse del país i va fer que a les eleccions del 1990 els sandinistes perdessin el poder davant de la UNO, coalició de diversos partits que va comptar amb el suport econòmic i propagandístic dels EUA. Durant els 10 anys en el poder els sandinistes van cometre errors, alguns d'importants, però no van perdre les eleccions per aquest motiu, sinó per la pressió dels EUA, que van condicionar el final de la guerra d'agressió, potenciada i finançada per la CIA, al fet que la gent votés l'opció de la UNO.

Una vegada trencada la imatge de la Revolució Sandinista, a Nicaragua ja no li quedava cap altra opció que afegir-se a la llista de països empobrits que havien d'assolir els postulats del model neoliberal

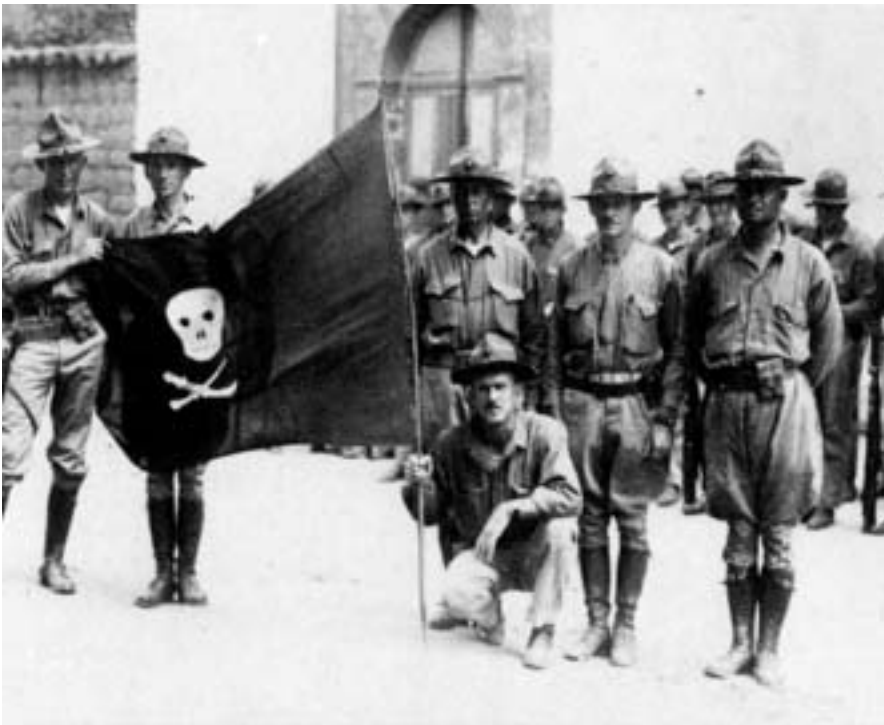
Durant aquells anys la solidaritat internacional amb els sandinistes va ésser molt important i tots els que creïem en aquella revolució li vam dedicar molts esforços. Per això la pèrdua del poder dels sandinistes el 1990 ens va colpir d'una

manera molt forta. Aquella derrota era també la nostra pròpia derrota.

Vam entrar als anys noranta, mentre Nicaragua deixava d'ésser notícia als mitjans de comunicació i cada cop s'enfonsava més en la misèria i l'oblit. Una vegada trencada la imatge de la Revolució Sandinista, a Nicaragua ja no li quedava cap altra opció que afegir-se a la llista de països empobrits que, sota les directrius de l'FMI i del Banc Mundial, havien d'assolir els postulats del model neoliberal. Aquests postulats obligaven a dedicar la major part de la capacitat econòmica del país al pagament del deute extern, mentre l'entramat social i productiu es deteriorava per la manca de recursos.

L'acomiadament de funcionaris, la degradació dels serveis públics, com l'educació i la sanitat, el tancament d'empreses, la lluita dels petits agricultors i de les cooperatives per conservar la propietat de la terra davant les reclamacions dels antics propietaris somozistes retornats de Miami..., aquestes van ser les pautes dominants durant els anys noranta, tot això acompanyat per contínues disputes polítiques que moltes vegades estaven més relacionades amb els interessos particulars dels dirigents que no pas amb les necessitats reals de la gent.

El 1998 una vegada més una catàstrofe natural d'enormes dimensions

La lluita del poble nicaragüenc liderada per Augusto Sandino contra els americans els anys 20, va ser un referent per a generacions posteriors.

va colpejar Nicaragua i tot Centreamèrica: l'huracà Mitch. La natura va descarregar tota la seva força sobre aquest país i en pocs moments les destrosses materials i la pèrdua de vides humanes es van amuntegar sobre la misèria en què ja vivia el poble nicaragüenc. Això va portar de nou Nicaragua a les portades dels mitjans de comunicació i va donar lloc a una gran campanya de solidaritat internacional.

Però un cop més la història es va repetir i així com el 1972 el president Anastasio Somoza es va quedar amb una part important de l'ajut arribat al país per a les víctimes del terratrèmol de Managua, el 1998, el president Alemany i el seu seguici van tornar a fer el mateix. Només cal recordar que mentre moltes parts del país continuaven aïllades per les destrosses fetes en les vies de comunicació, una de les primeres carreteres reparades va ésser la que portava a un complex turístic.

No obstant això, el suport internacional va ésser tan gran que es va aconseguir fer arribar una part de l'ajut a la gent que realment ho necessitava. I així, de nou, els que estimàvem Nicaragua i la seva gent vam sortir al carrer i vam moure cel i terra per aconseguir l'ajut necessari per afrontar la reconstrucció de les greus destrosses provocades per l'huracà Mitch.

Però ben aviat Nicaragua va deixar de nou d'ésser notícia als mitjans de comunicació i va tornar a la seva solitud en el context d'una situació internacional que continuava dominada per les teories neoliberals.

I així vam arribar al 2001, quan tot just Nicaragua començava a recuperar-se dels estralls de l'huracà Mitch i una nova desgràcia, aquesta vegada de caràcter econòmic, s'abocava sobre el país: la caiguda dels preus del cafè en els mercats internacionals, la principal font d'ingressos de l'economia nicaragüenca.

El sector més pobre ha sigut el més perjudicat per les catastrofes naturals

L'excés d'oferta de cafè a nivell mundial, pels forts increments de la producció a països del Sud-est Asiàtic, com el Vietnam, va originar una baixada en els preus de difícil recuperació, que va incidir de forma molt negativa a tot Nicaragua i especialment al Departament de Matagalpa, on el cafè constitueix la principal activitat econòmica. Com a conseqüència d'això, tots els estaments de la societat van rebre'n els efectes negatius: l'administració local va disminuir els ingressos per impostos (les vendes de cafè estan gravades per una taxa municipal), els productors grans, mitjans i petits no van poder retornar els crèdits i molts jornaleros que treballaven a les finques ho van perdre tot: la feina, el menjar i l'habitatge, ja que solien viure en les mateixes plantacions.

La crisi del cafè respon a causes estructurals. L'excés d'oferta és molt important i no es pot esperar una recuperació prou important

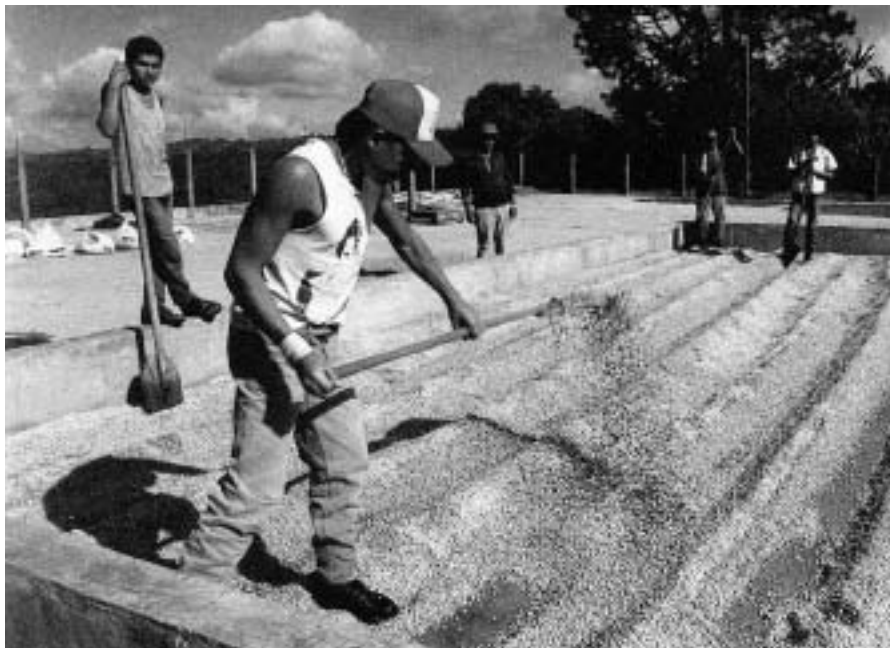
perquè el cafè torni a ésser per a Nicaragua el que havia estat abans de la crisi.

Aquest procés de més de vint-i-cinc anys que molts hem seguit de prop ens fa plantejar la necessitat de reflexionar amb profunditat sobre el camí recorregut i de buscar noves alternatives de futur. Hi ha alguna cosa que no funciona quan els resultats positius d'anys de cooperació internacional poden desaparèixer amb relativa facilitat com a conseqüència de determinades polítiques neoliberals o d'una crisi com la del cafè.

Podria parlar d'aquelles petites microempreses de moldre blat de moro que es van crear per ajudar a l'autofinançament de les llars d'infants comunals de Matagalpa i que van deixar d'ésser rendibles quan el govern va començar a acomiadar funcionaris i treballadors d'empreses públiques, seguint les directrius de l'FMI. Molts d'aquells acomiadats, amb la petita indemnització que havien rebut, no van trobar cap altra alternativa per subsistir que instal·lar els mateixos molins a prop de les llars d'infants.

També podria parlar dels habitants d'alguna petita comunitat rural de Matagalpa, beneficiaris de projectes d'autoconstrucció d'habitatges, obligats a abandonar les seves cases per la necessitat imperiosa d'anar buscar treball en un altre indret, com a conseqüència dels efectes de la crisi del cafè.

Aquests són dos exemples que ens ajuden a situar els problemes de Nicaragua en un context més ampli i que ens fa veure que alguna cosa substancial hem de canviar en la nostra forma de procedir.

La dependència a la indústria del cafè i la crisi que ha esdevingut fa plantejar la necessitat de descobrir recursos alternatius

Durant anys, des de Solidaritat amb Centreamèrica-SAC hem procurat potenciar les relacions entre Sabadell i Matagalpa, adaptant-nos a les situacions canviants. La nostra ha estat una solidaritat compromesa

La globalització neoliberal ha portat a un món, on s'han substituït els principis de justícia i solidaritat pels de competitivitat i individualisme

que ha fomentat la participació social des de la base. És per això que tenim com a contrapart a Nicaragua el Movimiento Comunal, una organització popular que treballa amb els més humils i que fomenta l'organització social com a aspecte primordial per afrontar la resolució de qualsevol problema.

El camí que hem fet plegats ha estat positiu, però ara, un cop més, és el

moment de replantejar-nos el nostre compromís amb Nicaragua i de retruc amb tots els éssers humans que viuen en condicions precàries arreu del planeta. La globalització neoliberal ha portat a un món, on s'han substituït els principis de justícia i solidaritat pels de competitivitat i individualisme i on les diferències entre rics i pobres s'han accentuat de forma significativa. Davant d'això es planteja una altra globalització, la de la justícia i l'ètica, on els veritables protagonistes són les persones i no els interessos econòmics. Els nous moviments socials que estan sorgint a escala planetària treballen per fer realitat l'eslògan "Un altre món es possible" i esdeveniments com el Fòrum Social de Porto Alegre o les grans manifestacions en contra de la guerra de l'Iraq ens fan pensar que si seguim empenyent en aquesta direcció la utopia d'avui pot arribar a ésser la realitat de demà.

Carmel Montllor Nogués

L'autor d'Ébano denuncia a la UAB que el progrés ha portat més desigualtats al món

Kapuscinski: "cal una actitud activa"

Un tal Kapuscinski, un polonès menut i afable, de somriure i mirada serens, omplia fa pocs mesos de públic la sala d'actes del Rectorat de la Universitat Autònoma de Barcelona. Parlava, és clar, de l'Àfrica que tan bé es coneix, però sobretot s'avenia a fer un concís però extraordinàriament lúcid i esmolat repàs als últims vaivens del món i n'exposava els problemes de solució més urgent a escala global. Aquest senyor de nom estrany, molt estrany encara per a algunes redaccions de diaris d'aquest país, ha acumulat molta pols de terres llunyanes, però apareix amb americana i corbata i es dirigeix a la nombrosa audiència universitària en un castellà, diu, molt precari. No és cert. El políglota ponent torna a pecar d'excessiva humilitat i comença a filar un discurs clar, una mica descoratjador al principi però estimulants i contagiós després, sobre els reptes d'un planeta convuls, les noves formes d'injustícia i control i la necessitat del compromís. Parla del compromís, per exemple, dels periodistes, però també i sobretot del lector, massa "passiu". "La culpa és nostra —diu— perquè no busquem, no volem saber. Això requereix un esforç, una actitud activa davant dels mitjans [de comunicació]." I afegeix: "Els mitjans poden tenir un paper molt positiu. Per exemple, els Estats Units van haver de marxar de Somàlia gràcies al fet que una televisió va mostrar la mort d'un soldat».

El periodista i escriptor Ryszard Kapuscinski, "el millor reporter del

La llarga experiència de Kapuscinski a l'Àfrica fa d'ell un gran coneixedor de la problemàtica del continent del sud

segle", no només és l'autor d'Ébano, un dels grans llibres sobre l'Àfrica, i de molts altres volums de referència com *El emperador*, *El imperio* o *El Sha*, sinó un personatge únic d'una nissaga segurament en vies d'extinció. Davant d'una audiència expectant i atenta que semblava saber-se privilegiada per aquestencontre propiciat per la Facultat de Traducció i Intepretació, el mestre va dibuixar un món on el desenvolupament ha portat cada cop més diferències entre rics i pobres i va plantejar importants interrogants després de constatar "els resultats horrorosos del neoliberalisme, que ho ha privatitzat tot i ha separat el treball del capital".

La gran emigració del camp a la ciutat a escala mundial i la independència de molts països han marcat,

diu, l'últim segle. "Fa cent anys, tots eren camperols. Ara ningú sap res de la vida al camp. Els camps es buiden. La ciutat representa la seguretat, hi ha la idea que és la salvació o almenys que promet una vida millor". Dels processos d'independència han sortit conflictes sense fi aparent. "Hi ha guerres, com les del Sudan o Angola, que duren molt perquè ningú no és prou fort per guanyar l'altre".

La superació d'un món bipolar, ja desapareguda l'URSS i el mur de Berlín i amb el ressò de les paraules de Fukuyama, que diagnosticava "el final de la història", ha donat lloc en realitat a "una nova era, la de la posthistòria", basada en el consumisme i el divertiment. "Abans hi havia conflictes, ara ens divertim", resumeix Kapuscinski en referència a l'indis-

pensable llibre de Neil Postman *Divertim-nos fins a morir* (*Amusing ourselves to death. Public discourse in the age of show business*, Nova York, 1985; edició catalana de 1990 a càrrec de Llibres de l'Índex). I el xoc de civilitzacions de Samuel Huntington? El que hi ha, diu Kapuscinski, és una "pugna entre diversos blocs de la civilització moderna". Entre els EUA i la Xina, per exemple. O els països de l'Islam, que concentren el 80 per cent dels recursos energètics mundials. "Estats Units té una economia basada en el petroli i per això el seu interès està a assegurar les fonts permanents de subministrament. Tot porta a un augment del consumisme, amb la gran contradicció que el desenvolupament genera desigualtat. Com més progrés, més desigualtat. És una paradoxa que no sabem com resoldre". Amb el treball "separat del capital" i amb els moviments financers que "només són per guanyar diners", el món té ara un total de 263 milionaris que posseeixen el 41 per cent de la riquesa de tota la humanitat.

Els pobres no es rebel·len

Centralització del capital i la tecnologia moderna, reafirmació de la identitat (nacionalisme i fonamentalisme), oposició a una globalització deshumanitzada, marginalització de la perifèria —entre països i dins mateix dels països i regions—, desigualtat en el mateixi de les famílies, amb les dones i els nens com a primeres víctimes de les guerres. I la pobresa. Una pobresa que, per al que la pateix, és sobretot una "falta de perspectiva" i una barrera psicològica, assenyala Kapuscinski. "Pensen que no hi ha sortida. Per això els pobres no es rebel·len mai, perquè la pobresa mata l'ànim de la gent".

Ryszard Kapuscinski, el desembre passat a la Universitat Autònoma de Barcelona
Fotografia: Carles Cascón

L'escriptor va acabar amb l'avís que "els temps de transició" actuals exigeixen actituds actives, sobretot davant "els mecanismes de manipulació, a vegades molt subtils", que han substituït la censura d'abans. Per això insisteix també, a l'altra banda, en el deure dels periodistes d'informar, però de manera que ajudi la humanitat: la notícia ha de servir per al coneixement i respecte de l'altre". "Les guerres —va recordar— comencen molt abans de la data oficial, comencen amb el canvi de vocabulari [als mitjans], que es converteix en un senyal molt impor-

tant. No s'ha de participar en això, cal defensar una ètica professional".

Algú del públic li va demanar quines opcions concretes queden als ciutadans per canviar les coses: "No és fàcil, però estem en un món molt profitós per als joves que vulguin fer coses, que siguin ambiciosos. S'han d'aprofitar aquestes possibilitats perquè són meravelloses. És més fàcil trobar solucions individuals. Però també caldrà trobar noves formes d'articulació social".

Carles Cascón

L'actual conflicte no atura el treball del GAN

Costa d'Ivori: un projecte en plena crisi política

La Lliga ha engegat finalment un projecte de cooperació a l'Àfrica —més ben dit, col·labora amb un de ja existent—, però malauradament el país triat, Costa d'Ivori, ha passat de cop a l'actualitat internacional per un sagnant aixecament militar, que s'ha centrat justament a Bouaké, municipi de l'anomenat Hospital Catalunya. Les últimes notícies eren que es començava a entreveure la possibilitat d'un desenllaç positiu. El projecte consisteix en una "acció integral per a l'atenció i la sensibilització sanitària" al districte sanitari de Bouaké. Les organitzacions que hi prenen part són, a part de la Lliga, la Fundació Akwaba i Farmacèutics Mundi. La Generalitat de Catalunya ha subvencionat l'hospital per a aquest any.

L'objectiu és crear un centre hospitalari maternoinfantil, un centre de distribució de medicaments i una xarxa d'atenció preventiva als barris marginals de Bouaké, un total de cinc centres de salut. També està previst realitzar una compra inicial de medicaments i una campanya de sensibilització, tant a Catalunya com a Costa d'Ivori. La Lliga ha assumit la tasca de sensibilització aquí i ha començat a dissenyar des del Grup Àfrica Negra (GAN) de l'entitat el contingut d'una exposició itinerant que visitarà tots els municipis que la demanin. La resta del projecte està aturada, òbviament, a causa de la greu situació viscuda a Costa d'Ivori els darrers mesos. Segons alguns s'ha tractat d'un cop d'estat, però altres prefereixen parlar d'un aixecament de protesta per l'acomiadament de 800 membres de l'exèrcit. El cas és que des del passat 19 de setembre, data del cop, han mort cen-

tenars de persones i s'han registrat actes de violència terribles.

El passat 13 de maig el Consell de Seguretat de l'ONU va decidir enviar al país una missió de pau, coneguda per MINUCI. Es diu que els últims dies s'ha observat una evolució positiva del conflicte, com a mínim en el pla de les negociacions —perquè es diu que a l'oest del país continuen les massacres: grups armats han matat prop de 100 persones, la majoria d'ètnia guere, cosa que fa pensar en un component de rivalitat o odi ètnic afegit a la revolta. El passat 22 de maig es van reunir representants de les forces governamentals i dels rebels del Moviment Patriòtic de Costa d'Ivori a Bouaké, un gest significatiu tenint en compte que és considerada la "capital" dels rebels i que primer el partit de Laurent Gbagbo no volia anar-hi. Seydu Diarra, primer ministre del Govern d'unitat nacional, ja ha anunciat que es vol garantir als sublevats que no seran jutjats per la seva temptativa de sublevació i que fins i tot es tirarà endavant una llei d'amnistia que protegiria també els responsables d'altres intents d'insurrecció registrats al país des del cop d'estat del general Gueï. Però està per veure el final d'aquests primers contactes, i mentrestant s'agreuja la crisi sanitària a les regions en combat. El gener, per exemple, es va signar un acord a París en el qual el govern es comprometia a incloure representants dels rebels en alguns ministeris d'un nou govern, però per una altra banda han continuat els enfrontaments.

Costa d'Ivori és un dels països més rics de l'Àfrica occidental, a més del

primer productor mundial de cacau. També ha estat un gran exportador de pinya i d'oli de palma, tot i que la caiguda dels preus dels mercats internacionals als anys 80 van tenir greus conseqüències econòmiques i van sumir el país en una crisi de la qual ja no ha sortit. Independent de França des del 1960, amb Felix Houphouët-Boigny com a primer president del nou estat, Costa d'Ivori es va convertir de fet en un ferm aliat d'occident, que el va utilitzar per frenar el moviment de governs socialistes al continent. Fins i tot va ser un dels pocs països africans que van mantenir bones relacions amb el règim segregacionista sud-africà. Houphouët-Boigny, que va sorprendre el món amb l'excèntrica i caríssima idea de fer construir a Yamoussoukrou una rèplica de la basílica de Sant Pere del Vaticà —els catòlics són minoria al país africà—, va morir el 1993 i va ser succeït per Henri Konan Bédié. A partir d'aquí es compliquen les relacions internacionals i també la situació interna. La dècada dels 90 és la de les protestes contra les mesures imposades per l'FMI i el Banc Mundial, amb la devaluació del franc CFA com a gran detonant el 1994, ja que fa encarir i créixer encara més el deute extern i la importació de petroli. Laurent Gbagbo, que ja va ser detingut el 1992 per participar en manifestacions, és elegit president en les eleccions de l'octubre del 2000, però acaba amb un cop d'estat de Robert Gueï i un augment de les tensions entre el nord i el sud, que desembiquen en una guerra civil el 2002.

Grup Àfrica Negra

El poder dels mitjans de comunicació ha quedat palés

Reflexions per després d'una guerra

L'encara recent guerra de l'Iraq ha aconseguit polaritzar els estats d'opinió a favor i en contra de la intervenció coneguda com a "aliada". Els ciutadans d'arreu del món que no creuen que la guerra sigui el camí que cal recórrer per conquerir la pau s'han mobilitzat, han sortit al carrer i han clamat contra la injustícia d'una decisió adoptada pel govern del president Bush -amb la complicitat del premier britànic Blair i del president espanyol Aznar-, d'esquena a les Nacions Unides. Ara que, aparentment, la guerra s'ha acabat, es comencen a dibuixar i a viure els efectes "col·laterals" d'un conflicte que mai no s'hauria d'haver desencadenat. Mentrestant, els estats d'opinió en contra i a favor de la "guerra preventiva" liderada pels EUA es reafirmen i es consoliden com un col·lectiu de pressió que reclama un "nou ordre internacional" basat en el diàleg i no pas en la força imposada per les armes dels més poderosos, dels que ho tenen tot.

No podem analitzar en poc espai què és el què ha passat a l'Iraq, entre altres raons pel fet que les conseqüències del conflicte encara s'han de conèixer en tota la seva amplitud. Només el temps i el treball dels historiadors serà capaç d'aportar la llum necessària sobre el que haurà estat el primer gran conflicte bèl·lic del segle XXI, un conflicte que, de fet, entronca de ple amb el que fou el darrer gran conflicte bèl·lic dels segle XX: la guerra del Golf de 1991, també amb el domini del petroli com a rerefons. Tampoc no és fàcil, en el poc espai de què disposem, analitzar

L'aparició d'Al-Jazeera ha suposat una alternativa als monstres occidentals de la informació global oficialitzada

quines han estat les diferències entre la guerra del 1991 i la del 2003, des del punt de vista de la difusió que n'han fet els mitjans de comunicació. Així que ens limitarem a una primera i ràpida reflexió que pot ajudar-nos a entendre com estan canviant algunes coses.

Ningú no té cap mena de dubte que l'actitud dels mitjans de comunicació occidentals ha estat molt diferent ara de la que van defensar el 1991. I és que, d'una banda, el 1991 la intervenció sobre l'Iraq era conseqüència directa de la seva invasió de Kuwait i, de l'altra, la intervenció va comptar amb el vistiplau de les Nacions Unides. Per contra, el 2003, la intervenció militar es produeix arran de l'obsessió d'un sol país i d'uns quant aliats i en contra de la voluntat de les Nacions Unides. Si ens quedem només en aquesta superficial anàlisi per entendre el

comportament diferent dels mitjans de comunicació, errarem de ple. Tot plegat perquè l'autèntica clau de volta per comprendre què és el que ha passat amb els mitjans de comunicació i amb els seus posicionaments en relació al conflicte recent passa, fonamentalment, per "adonar-se" de les diferències existents entre l'estructura mediàtica del 1991 i la del 2003. Dit d'una altra manera: cal tenir en compte el fenomen de concentració de la propietat dels mitjans de comunicació en poques mans i l'aparició d'Internet i d'Al-Jazeera, que han tingut un paper decisiu per crear estats d'opinió dissidents de les posicions oficialistes i/o governamentals que alguns països i alguns mitjans de comunicació han mantingut.

Internet ha obert les portes i el ciberespai als internautes d'arreu del món que, d'aquesta manera, han

intercanviat informacions i opinions i han facilitat que els ciutadans d'arreu es sentissin solidaris d'una mateixa causa i es mobilitzessin com mai no ho havien fet milions i milions de persones. Internet ha estat el motor que ha fet adonar tants i tants ciutadans disconformes amb la intervenció que no estaven sols i que calia sortir al carrer per fer-se sentir. En definitiva, Internet ha estat la paradoxa en un món globalitzat que es pretén uniformitzar i unes persones i uns col·lectius que “descobreixen” que poden sumar esforços d'arreu en la seva lluita democràtica i solidària en defensa dels drets dels pobles i dels ciutadans que viuen sota l'opressió interna o externa.

Internet explica, doncs, el secret d'una part de les mobilitzacions ciutadanes que haurien estat abans impossibles. Però, a més, cal recordar que la guerra del Golf del 1991 va ser una guerra “vista” en directe a través d'una única i potent televisió: la CNN, mentre que el conflicte del 2003, els ciutadans del món occidental “hem descobert” que hi ha una altra manera de veure les coses, a través d'una televisió tan global com la CNN que ens en dona una visió diferent: Al-Jazira. Aquesta televisió és la finestra indiscreta que ens ha acabat d'obrir els ulls en relació a aspectes que la CNN ens amagava. I si sempre s'ha dit que una imatge val més que mil paraules, les difoses per Al-Jazira ens han fet adonar —per si hi havia algú que encara en tenia dubtes— que de guerres netes no n'hi ha i que de pobles oprimits i explotats n'hi continuen havent molts. Al-Jazira ens ha fet “adonar” que les guerres, per tecnològiques i sofisticades que siguin, causen víctimes innocents i danys “intangibles” impossibles d'a-

L'explosió els darrers anys de l'ús d'internet per part dels ciutadans del món ens ha donat la oportunitat de contrastar una mica més les informacions amb suposat crèdit

valuar sobre la dignitat de les persones i sobre els drets humans.

Des del meu personal punt de vista, a mode de conclusió, la concentració dels mitjans de comunicació en poques mans, no ha de comportar que la informació quedi també concentrada en unes quantes mans. La força creixent i imparabile d'Internet i la possibilitat d'accedir a altres

Al-Jazira ens han fet adonar que de guerres netes no n'hi ha

punts de vista d'altres mitjans de comunicació que no formen part del nostre entorn més immediat, ha de fer-nos obrir els ulls davant les misèries d'uns polítics que menteixen a bastament per justificar allò que és injustificable. Si els ciutadans en prenen bona nota i, a través de les urnes, foragiten del poder els polítics que solament persegueixen dominar el món a cops de talonari i, el què és pitjor, a cops de bombes,

potser les coses poden començar a canviar i una nova revolució pacífica pot ser possible. En qualsevol cas, cal acabar amb els polítics de poca alçada que es venen per un plat de lleties i a qui tant els fa que pugui passar més enllà del seu nas; tant els fa que la seva actitud prepotent castigui encara més poblacions maltractades històricament, poblacions formades per ciutadans que tenen com a única il·lusió aspirar a arribar a un dia en què podran viure lliures i en pau.

És responsabilitat nostra mantenir-nos atents i vigilants i exigir que el diàleg i les pressions sobre governs no democràtics siguin les úniques armes que s'usin per resoldre qualsevol conflicte que enfronti els pobles i les nacions. Ni més, ni tampoc menys. I tots hi podem aportar alguna cosa.

Joan Brunet i Mauri

Periodista i consultor. President de la demarcació de Barcelona del Col·legi de Periodistes de Catalunya

Revistes i publicacions que rebem a la lliga

En aquest número de la Revista Papers, dediquem unes planes per informar-vos sobre les publicacions més destacades que rebem periòdicament a la Biblioteca de la Lliga dels Drets dels Pobles. Aquestes publicacions, a diferència dels grans mitjans de comunicació públics i privats, ofereixen una informació que no és queden en els simples fets, sinó que en fan una anàlisi que ens ajuden a entendre millor el què passa al món. Tot aquest material el podeu consultar gratuïtament de dilluns a divendres de 17 a 21 h a la Biblioteca de la Lliga (C/Sant Isidre, 140). Us recordem que tenim servei de fotocopiadora.

Letra Internacional

Publicació trimestral. Idioma: castellà

Parteix de l'objectiu de reflexionar sobre la situació actual de la literatura i del món intel·lectual.

Le Courier.

Publicació bimensual. Idioma: francès

Aquesta revista francesa, gràcies a l'esforç de redactors i col·laboradors d'important renom, fa un anàlisi molt actual de temes d'interès social i humà. Se centra en la cooperació i el desenvolupament.

Illacrua

Associació Cultural Illacrua. Publicació mensual. Idioma: català

La revista Illacrua analitza i critica la realitat que ens envolta amb un estil que es caracteritza per la seva claredat i proximitat. Tracta temes polítics i socials del nostre territori, però també altres d'abast mundial.

Mensaje

Publicació mensual. Idioma: castellà

Aquesta revista s'escriu des de Xile i, per tant, la seva nacionalitat impregna el caràcter de la publicació. L'interès de la revista rau en la varietat de temes que tracta (cine, ecologia, societat, política, ètica, etc.) i la òptica des de la qual ho fa.

Nova Àfrica

Centre d'Estudis Africans. Idioma: castellà

La publicació fa referència a problemes o temes (bàsicament socials) del context propi de continent africà.

Papeles (de cuestiones internacionales)

CIP - Centro de Investigación para la Paz.

Idioma: castellà

La revista Papeles es basa en l'àmbit internacional per tractar temes d'actualitat i, a part d'articles d'opinió, inclou entrevistes a importants pensadors, ressenyes de llibres, etc.

Ordint la trama

Publicació mensual. Idioma català

Aquesta publicació se centra en la l'àmbit de la cultura vallesana, i catalana. Amb apunts d'anàlisi de la situació internacional. També toca diferents aspectes de la ciutat des de la política, passant per urbanisme, la cultura, el medi ambient ...

Associació per les Nacions Unides. Una revista sobre el mundo

Idioma castellà

La revista se centra en tot allò que envolta les Nacions Unides i el pacifisme, tot i que també fa referència a altres qüestions de caràcter polític i social.

Mugak

Publicació trimestral. Idioma: castellà

Mugak, és una revista que té per objectiu l'estudi de la immigració i dels problemes de xenofòbia i racisme que se'n deriva. Vol denunciar la situació dels nous i les actituds negatives dels autòctons.

Dcidob

CIDOB. Idioma: Català

La revista es publica des del CIDOB (Centre d'Informació i Documentació Internacionals a Barcelona) i escriu sobre temes polítics i conflictes d'abast internacional.

FMI Boletín

Fons Monetari Internacional. Publicació mensual. Idioma: castellà

La revista del FMI analitza l'evolució de la política i economia mundial. Cal destacar que l'elevada periodicitat en què es publica permet una gran concreció dels temes tractats.

Courier International

Publicació setmanal. Idioma francès.

Publicació essencial per saber el que passa al món. Ens ofereix una visió directa i de primera mà de la situació mundial d'avui en dia a través de la publicació d'extractes d'articles de diferents diaris del món.

El Ecologista

Ecologistas en acción. Idioma castellà

Interessant anàlisi de la situació ecològica mundial. Tanmateix, en diversos números trobem referències a temes d'altre índole (política, temes socials, etc.) amb els quals estableix vincles amb el medi ambient.

The Ecologist (para España y Latinoamérica)

Publicació trimestral. Idioma: castellà.

Aquesta revista s'emmarca en les revistes "ecològiques" i, en conseqüència, tracten temes relacionats amb el medi ambient i, també, la política i la societat.

Envío

Universidad Centroamericana de Managua (UCA). Publicació mensual. Idioma: castellà

Envío és una revista d'abast internacional que centra el seu anàlisi en la situació d'Amèrica Llatina.

Le Monde Diplomatique

Edició en espanyol. Publicació mensual.

Idioma: castellà

Traducció en espanyol de la publicació dirigida per Ignacio Ramonet que fa un anàlisi reflexiu sobre la situació del món.

Noticias aliadas

Publicació quinzenal. Idioma castellà

Aquesta revista es publica al Perú i, partint d'una òptica molt pròxima a la realitat que explica, fa un anàlisi i reflexió de la situació que es viu a l'Amèrica Llatina.

Tots aquests llibres els podeu consultar a la Biblioteca de la Lliga

Bibliografia destacada

Un llibre, un autor

La enfermedad del islam
Abdelwahab Meddeb;
Galaxia Gutenberg,
Barcelona, 2003, 275
pàgines

Voltaire va dir que la intolerància va ser la malaltia del catolicisme. Thomas Mann veia en el nazisme la malaltia d'Alemanya. Aquest llibre reflexiona sobre l'integrisme, la malaltia que -segons Abdelwahab Meddeb- pateix l'islam. Per entendre la gènesi d'aquesta malaltia ens hem de remuntar en la història: la Medina del Profeta (s.VII), Damasc després de les creuades (s.XIV), l'Àrabia del s.XVIII... La enfermedad del islam ens invita a fer aquest viatge. Així, podem entendre les raons internes de l'integrisme, però també les externes que l'aguditzen: el no reconeixement de l'islam per part d'Occident, el rebuig dels occidentals dels propis principis quan els interessos ho exigeixen, i l'actuació hegemònica dels EUA sobre el món àrab.

La sociedad civil en Marruecos. La emergencia de nuevos actores.
Maria Angels Roque
(dir.), Icaria-Antrazyt · IEMed, Barcelona, 2002, 324 pàgines.

Els autors del llibre es pregunten si existeix una societat civil al Marroc, si es pot creure que s'està portant a terme una transició política. I és que, diversos analistes han assenyalat que, actualment, si alguna cosa es mou al Marroc és precisament la societat civil. En efecte, l'objectiu principal d'aquesta publicació és contribuir a aquest debat i aportar un major coneixement sobre els processos de canvi que inclouen l'emergència de nous actors en la realitat social marroquina. Així, els drets humans, la promoció de l'estatut de la dona, la cultura bereber, el món empresarial i el desenvolupament local, representen els principals eixos d'aquest treball.

Europa sense embuts. Carta a un amic africà.
Alfred Bosch. Ed.
Columna, Barcelona,
2003, 107 pàgines.

Europa sense embuts és un llibre agosarat, senzill i alhora estimulant. A partir dels seus viatges africans i de les seves coneixences personals, l'Alfred

Bosch ens explica les misèries i les virtuts de la seva Europa. Es tracta d'un exercici sobre la pròpia personalitat col·lectiva, tot mirant-se al mirall de l'altre -en aquest cas, l'africà jove. Un conjunt de cartes a un amic imaginari, el nigerià Olu, formen el cos d'aquestes reflexions adreçades a un públic general, i transmeten una visió gens oficial, fresca i molt franca de l'Europa del s.XXI.

¿Por qué Irak?
Xavier Batalla, Ed.
Ensayo · Actualidad,
Barcelona, 2003, 270
pàgines

Com va néixer l'Iraq modern? Què és el basisme? Com es va fer Saddam Hussein? Per què Estats Units segueix obsessionat amb ell? Existeix un desig moral de democratitzar l'Iraq i tot l'Orient Mitjà àrab? O són els interessos dels EUA a la regió -el petroli, la presència estratègica en una zona singular i la defensa d'Israel- els que expliquen la obsessió? Aquest llibre aborda la història d'Iraq i els orígens i supervivència de Saddam Hussein per explicar les causes d'un conflicte que ha situat al règim de Bagdad al marge del precipici, i ha dividit els governs europeus.

Els assumptes dels que tracta aquesta obra són, bàsicament, dos. Per una part, el perquè de Saddam Hussein, el que condueix fins l'origen dels mals àrabs moderns i, per altra banda, el perquè de la obsessió d'Estats Units amb Iraq, que permet a l'autor analitzar les relacions internacionals després de l'onze de setembre i l'interminable debat sobre la política exterior dels Estats Units, sempre entre la retòrica idealista i la política del poder.

El enigma argentino (descifrado para españoles)
Horacion Vázquez-Rial, Ediciones B
(Grupo Z), 2002, 277
pàgines

"El fracàs d'Argentina com a nació és el més gran misteri polític del s.XX" afirmava l'any 1978 un cèlebre article del New Statesman. La frase, dos dècades més tard és més vigent que mai, i la corrupció dels governs de Carlos Menem no és suficient per aclarir l'enigma. Horacio Vázquez-Rial, amb dades empíriques i una enorme claredat expositiva, desvela els orígens d'un sistema de partits quasi mafiós, rastreja el coneixement astronòmic del deute extern, des dels successius governs militars fins l'actualitat, i mostra el vertader paper dels grans bancs i empreses espanyoles en la crisi financera que ha conduït a l'abisme de la bancarrota a una país que, ara fa cinquanta anys, doblava la renda per càpita espanyola.

Los nuevos amos del mundo.
Jean Ziegler, Ed. Destino, 2002, 353 pàgines

En el món actual, cada set segons mor de gana un nen menor de deu anys a tot el món. La majoria de les vegades és víctima d'un únic botxi: els nous amos del món. Aquests nous amos que busquen sense contemplacions el benefici econòmic, són els senyors del capital financer globalitzat. Però, qui són en realitat? D'on sorgeix el seu poder? Com se'ls pot combatre?

En el nou mercat globalitzat, els banquers, els alts executius de les multinacionals i els especuladors borsàtils són depredadors que acumulen diner, destrueixen la força política dels Estats i devasten la Naturalesa i els éssers humans. Ziegler mostra el seu vertader rostre, analitza els seus discursos i denuncia els seus mètodes.

Aquests depredadors disposen de fidels mercenaris a la seu de la Organització Mundial del Comerç, el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional. L'autor desvetlla les maniobres ocultes d'aquestes institucions que pretenen estar per sobre de qualsevol sospita. En definitiva, Jean Ziegler que coneix a fons les institucions que critica i els personatges a qui denuncia, ha escrit un llibre valent i necessari que no deixarà indiferent a cap lector.

Jean Ziegler

Suís, nascut l'any 1934, doctorat a la Facultat de Dret i Ciències Econòmiques i Socials de la Universitat de Berna, ha estat professor en les universitats de Grenoble, Berna, la Sorbona i Ginebra, i actualment és comissionat especial de la ONU pel dret a l'alimentació. Entre les seves obres destaquen *La contrarrevolució en Àfrica*, *Suïza lava més blanco*, *El oro nazi*, *Los señores del crimen* i *El hambre en el mundo explicada a mi hijo*.

Èxit de participació en el Cicle de conferències sobre l'Europa Oriental

El passat mes de març es va dur a terme, amb un gran èxit de participació, el cicle de tres conferències sobre l'Europa Oriental. Carlos Taibo, professor de la Universidad Autónoma de Madrid, va dirigir el cicle, i va inaugurar-lo amb la conferència sobre les claus per entendre el conflicte de Txetxènia. La data de la conferència, el 13 de març, va coincidir amb l'assassinat del primer ministre serbi Zoran Djindjic, del que en Taibo en feu referència.

La segona conferència va anar a càrrec de Raül Romeva, investigador de la càtedra UNESCO de la UAB, va parlar sobre la reconstrucció de Bòsnia - Hercegovina. En aquest cas, la ponència va coincidir en dates amb l'inici de la guerra de l'Iraq.

La tercera, i darrera conferència la va pronunciar el 26 de març Antonio Ávalos, professor de la Universidad Autónoma de Madrid, sobre Turquia, concretament, sobre el model de democràcia turca i la situació de la població kurda.

En total, més de dues centes persones van passar per la sala d'actes de la Biblioteca Vapor Badia per escoltar als tres conferenciants.

El cicle Dona i Cultura al Magrib viatja per Catalunya

El cicle organitzat per la Lliga dels Drets dels Pobles, s'ha dut a terme a diverses poblacions catalanes en aquest inici de trimestre. Concretament s'ha dut a terme a El Prat de Llobregat i a Cardona. Al mes de juliol es farà a Santa Perpètua de Mogoda.

La possibilitat de fer extensiva la difusió del cicle, ha estat gràcies al Gabinet de Relacions Exteriors de la Diputació de Barcelona. Concretament, s'ha inclòs el cicle al catàleg d'accions dels ajuntaments del 2003, que es fa arribar a tots els municipis de la província de Barcelona, oferint diverses activitats relacionades amb la cooperació, la cultura de pau i els desenvolupament, ofertes per entitats catalanes.

Experiències de porto alegre

A finals del mes de gener, es va realitzar a Porto Alegre (Brasil) la tercera edició del Fòrum Social Mundial. En Joan Casañas, en representació de la Lliga dels Drets dels Pobles, hi va ser present, juntament amb representants d'altres entitats de Sabadell.

Pel mes de març, i emmarcada en la setmana del dia internacional de la Dona, es va realitzar una conferència donant a conèixer els eixos temàtics que es van tractar al Fòrum. També es va convidar a Cristina Carrasco que va parlar sobre la situació de la dona en els països empobrits.

Informacions diverses

El Grup Local d'Amnistia Internacional treballarà des de la seu de la Lliga.

La Junta de la Lliga va aprovar la petició del Grup Local d'Amnistia Internacional de treballar des de la seu de la nostra entitat. El grup, que fins ara compartia local amb Solidaritat amb Centramèrica - SAC, va fer arribar la proposta d'utilitzar la infraestructura de la nostra entitat per dur-hi a terme les reunions de treball.

La Lliga signa un acord de col·laboració amb el Consorci per a la Normalització Lingüística

L'objectiu de l'acord és obtenir l'assessorament lingüístic alhora de redactar textos, revisant de manera preferencial els textos que presentem des de la Lliga; i també facilitar a la nostra entitat l'accés a recursos de consulta i formació lingüística que es poden trobar al mercat i a internet.

p a p e r s

Publicació de la

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Podeu obtenir més informació a través de la nostra web
www.lligadelsdretsdelpobles.org
o contactar amb nosaltres mitjançant l'adreça electrònica
info@lligadelsdretsdelpobles.org

Utilitza aquest imprès si desitges fer-te soci/a de la Lliga dels Drets dels Pobles

Sí, desitjo col·laborar en els projectes i activitats que organitza la Lliga

**LLIGA DELS DRETS
DELS POBLES**

Dades personals

Nom i cognoms:

DNI:

Domicili:

Codi Postal:

Data de naixement:

E-Mail:

Població:

Telèfon:

Vull fer una aportació anual de €

Dades bancàries

Entitat	Oficina	DC	Compte corrent
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Data

Signatura del titular

*També pots fer-te soci/a de la Lliga a través d'internet o per telèfon (al 93 723 71 02)

LLIGA DELS DRETS DELS POBLES: Carrer Sant Isidre, 140 (Ca l'Estruch) 08208 Sabadell